

Eit godt SFO-tilbod til alle barn! Det er målet med rammeplanen, og det bidreg du til kvar einaste dag på jobb i SFO. Takk for at du gjer deg kjend med rammeplanen. Du finn filmar, artiklar og anna støttmateriell på udir.no/sfo.

Rammeplanen for SFO er ei forskrift, og gjeld frå 1. august 2021.

Ramme- plan for SFO

INNHALD

1. Om rammeplan for skolefritidsordninga	2
2. Verdigrunnlaget til skolefritidsordninga	6
3. Innhaldet i skolefritidsordninga	12
4. Ei inkluderande skolefritidsordning	18
5. Samarbeid i skolefritidsordninga	22
6. Kvalitetsutvikling	26

Om rammeplan for skolefritidsordninga

Denne rammeplanen gjeld for arbeidet i skolefritidsordninga (SFO). SFO skal leggje til rette for leik, kultur- og fritidsaktivitetar med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna, og gi barna omsorg og tilsyn. Dette følgjer av opplæringslova § 13-7.

Rammeplanen har status som forskrift med heimel i opplæringslova § 13-7, og gjeld for skolefritidsordningar som er omfatta av denne føresegna. Kommunen eller verksemda som kommunen bruker til å oppfylle si plikt etter opplæringslova § 13-7, har ansvaret for at SFO blir drive i samsvar med gjeldande regelverk.

Rammeplanen gir rom for lokale variasjonar, satsingar og planar. For å sikre eit heilskapleg perspektiv på oppveksten og utviklinga til barna bør SFO og skole samarbeide tett. Når SFO er knytt til skolar, skal rektor til vanleg vere leiaren for verksemda, jf. opplæringslova § 13-7. Rektor kan delegere oppgåver til ein som får ansvar for den daglege drifta av SFO.

Kapittel 9 A i opplæringslova om skolemiljøet til elevane gjeld òg for SFO, bortsett frå dei unntaka som følgjer av § 9 A-1. Kapittel 9 A handlar om retten til eit trygt og godt fysisk og psykososialt miljø i SFO og plasserer ansvaret for tryggleiken til barna hos dei vaksne. Personalet i SFO er òg omfatta av meldeplikta til barnevernet, jf. barnevernlova § 13-2. Forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skolar m.m. gjeld òg for SFO.

Rammeplanen presiserer og utdjupear verdigrunnlaget for SFO. Verdigrunnlaget for SFO byggjer på grunnleggjande verdiar som òg gjeld for barnehage og grunnopplæring. Noreg har slutta seg til internasjonale konvensjonar, slik som FNs konvensjon om barnets rettar og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i sjølvstendige statar. Verdigrunnlaget i rammeplanen byggjer òg på desse.

Rammeplan for SFO består av seks kapittel: 1. Om rammeplan for skolefritidsordninga, 2. Verdigrunnlaget til skolefritidsordninga, 3. Innhaldet i skolefritidsordninga, 4. Ei inkluderande skolefritidsordning, 5. Samarbeid i skolefritidsordninga og 6. Kvalitetsutvikling.

2.

Verdigrunnlaget til skolefritidsordninga

2.1. Overordna om verdigrunnlaget til SFO

SFO skal byggje praksisen sin på grunnleggjande verdiar som er felles i formålsparagrafane til barnehagen og opplæringa. Verdigrunnlaget skal formidlast og praktiserast i alle delar av arbeidet i SFO og prege innhaldet og arbeidsmåtane.

2.2. Eigenverdien til barndommen

Barndommen har ein eigenverdi, og SFO skal, i samarbeid og forståing med heimen, dekkje behovet barna har for omsorg og tilsyn, samtidig som det blir gitt rik moglegheit for meiningsfull fritid og leik. SFO skal bidra til trivsel og glede i sjølvvald leik og tilrettelagde aktivitetar, og gi rom for rekreasjon og kvile. Barnets beste skal alltid vere eit grunnleggjande omsyn. Barn har rett til å uttale seg om forhold som gjeld dei, og synspunkta til barnet skal vektleggjast i samsvar med alder og modenskap. SFO skal bidra til barna si meistring og oppleving av eigenverd.

2.3. Tryggleik, omsorg og trivsel

SFO skal vareta og møte behovet som barna har for omsorg, tryggleik, trivsel, tilhøyrslø og anerkjenning. Omsorg er ein føresetnad for barn sin tryggleik og trivsel og for utvikling av empati. I SFO skal kvart enkelt barn bli sett og få støtte til å utvikle empati og vise omsorg for andre. Barn skal både få omsorg og givast moglegheiter for å gi omsorg.

SFO skal fremje den fysiske og psykiske helsa til barna og bidra til at dei opplever glede og meistring. SFO skal støtte utviklinga av trygge og gode relasjonar barna imellom, mellom barna og personalet og mellom personalet og foreldra til barna. SFO skal fremje inkludering og bidra til at alle barna har moglegheit til å utvikle vennskap. Barna skal få støtte til å meistre motgang, handtere utfordringar og bli kjende med eigne og andre sine kjensler. Barna skal ha moglegheit til både aktivitet og kvile i løpet av tida dei er i SFO.

2.4. Mangfald og inkludering

Respekt for ulikskap og anerkjenning av mangfald skal leggjast til grunn for arbeidet i SFO. Gjennom å anerkjenne dei ulike føresetnadene, perspektiva og erfaringane til barna kan SFO bidra til at barna får utvikle eit positivt forhold til seg sjølv og til eigen og andre sin kultur og erfaringsbakgrunn. SFO skal leggje til rette for at samiske barn kan ta vare på og utvikle språket sitt og kulturen sin.

SFO skal innrettast slik at alle barn får gode utviklingsvilkår, uavhengig av barna sine føresetnader og behov for tilrettelegging, og bidra til at alle barn er ein del av eit inkluderande fellesskap.

2.5. Skaparglede, engasjement og utforskartrong

Ved å ta utgangspunkt i skaparglede, engasjementet og utforskartrongen til barna skal SFO gi ei god ramme for heilskapleg utvikling og læring. Læring i SFO går først og fremst føre seg gjennom leik, sjølvvalde aktivitetar og samhandling med andre barn og med personalet i SFO. SFO skal anerkjenne at å leike er ein typisk veremåte blant barn, og at leiken har ein eigenverdi. SFO skal prioritere tid og rom for leik.

SFO skal støtte barna si naturlege nysgjerrigheit og lyst til å skape og vere kreative, engasjerte og utforskande. Innhaldet, arbeidsformene og det fysiske miljøet i SFO skal støtte opp under barna si lyst til å leike, skape, utforske og meistre.

2.6. Demokrati og fellesskap

SFO skal fremje demokrati, motarbeide alle former for diskriminering og byggje verksemda si på prinsippet om likestilling og likeverd. SFO skal bidra til at barn møter og ser verdien av eit likestilt samfunn der alle har moglegheit til å bli sett og høyrte.

Barna skal oppmuntrast til deltaking i fellesskapet. Barna skal få støtte til å inkludere andre sine perspektiv, handtere meiningsbrytningar og respektere usemje og finne felles løysingar. Gjennom å delta i fellesskap får barna øve på å tilpasse seg andre, men òg setje eigne grenser og uttrykkje eigne behov.

Barn har rett til medverknad tilpassa deira alder og føresetnader, inkludert i arbeidet for eit trygt og godt fysisk og psykososialt miljø.

2.7. Berekraftig utvikling

Berekraftig utvikling omfattar samanhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. SFO skal støtte opp under verdiar, haldningar og handlingar som fremjar ei berekraftig utvikling. SFO skal støtte barna i å utvikle naturglede og i å ta vare på seg sjølv, kvarandre og naturen.

SFO skal oppmuntre barn til å reflektere og handle etisk og miljøbevisst, vise solidaritet og ta gjennomtenkte val.

Notat

3.

Innhaldet i skolefritidsordninga

3.1. Overordna om innhaldet i SFO

SFO skal leggje til rette for leik, kultur- og fritidsaktivitetar som er tilpassa barn i ulik alder og med ulikt funksjonsnivå. SFO skal, gjennom innhald og arbeidsmåtar, leggje til rette for god samhandling i barnegruppene, mellom enkeltbarn og mellom vaksne og barn. Barna skal ha gode vilkår for å medverke i SFO.

SFO skal ha eit helsefremjande innhald. Dette krev òg eit areal som passar både alderen og føresetnadene i barnegruppa. SFO bør leggje til rette for aktivitetar både utandørs og innandørs. SFO skal bidra til den psykiske helsa til barna gjennom å støtte opplevingane deira av livsglede, meistring og eigenverd og utviklinga deira av eit positivt sjølvbilete og ein trygg identitet. Innhaldet i SFO skal støtte opp under at alle barn har moglegheit til å utvikle vennskap.

Når digitale ressursar blir brukte i SFO, må det skje på ein formålstenleg og forsvarleg måte og slik at det kan stimulere barn til utforskande, kreativ og skapande samhandling. Det er SFO sitt ansvar å vareta tryggleiken til barna på nett og at reglar for personvern blir følgde ved bruk av digitale ressursar.

Aktivitetane i SFO skal tilpassast kvar enkelt barnegruppe. SFO skal vareta interessene til barna og introdusere nye aktivitetar. I tillegg til sjølv å leggje

til rette for aktivitetar kan SFO samarbeide med kulturskolar, lokale lag, foreiningar og organisasjonar for å gjennomføre og organisere innhaldet og aktivitetane. I planlegginga av innhaldet skal SFO vere bevisst på at aktivitetar òg kan verke ekskluderande på enkeltbarn eller grupper, til dømes på grunn av økonomi, behov for særskild tilrettelegging og språkleg eller kulturell bakgrunn. SFO skal vurdere korleis det heilskaplege tilbodet i SFO kan tilpassast for å vere mest mogleg inkluderande.

SFO kan tilby tilrettelagde aktivitetar som støttar opp under innhaldet i skolen. Tilnærminga i SFO skal likevel vere ei anna enn i skolen, slik at det blir lagt særleg vekt på sjølvvald leik og annan barnestyrt aktivitet.

3.2. Leik

Leiken skal ha stor plass i SFO, og barna skal ha tid og rom til leik kvar dag. Alle barn skal få moglegheit til aktiv deltaking i leiken og å oppleve meistring. SFO skal leggje til rette for og støtte opp om at leiken kan stimulere til vennskap, relasjonsbygging, språkutvikling, undring og kreativitet. SFO skal leggje til rette for leik som engasjerer og inspirerer barna i aktivitet og til aktivitet, og som kan bidra til allsidig utvikling og læring. Aktiviteten i SFO skal ha eit tydeleg barneperspektiv. SFO bør leggje til rette for at personalet jamleg kan diskutere og reflektere over kva leik inneber, og korleis ein som ansvarleg tilretteleggar opptre i møte med leikande barn.

SFO skal leggje til rette for og inspirere til eit godt leikemiljø for alle barn. SFO skal leggje til rette for at barn med behov for særskild tilrettelegging blir inkludert i leik og tilrettelagd aktivitet.

3.3. Kultur

Kultur skal ha ein viktig plass i SFO. SFO skal leggje til rette for at barna får delta i ulike kunstnariske og kulturelle aktivitetar, slik som musikk, dans, drama og anna skapande verksemd. Gjennom kulturaktivitetar skal SFO gi støtte til at barna får skape sine egne uttrykk og får kjennskap til ulike måtar å uttrykkje seg på, slik at mangfaldet i barnegruppa blir representert. SFO skal bidra til at barna møter samisk kultur.

3.4. Fysisk aktivitet og bevegelsesglede

SFO skal vere ein arena for dagleg fysisk aktivitet som kan fremje rørslegleda og den motoriske utviklinga til barna. SFO skal leggje til rette for at alle barn får delta i variert rørsleleik og fysisk aktivitet, og bidra til aktivitetslyst. SFO bør leggje til rette for aktivitetsformer som kan bidra til rørsleglede, og som oppstår i leik saman med andre barn. Fysisk aktivitet kan òg varetakast gjennom organiserte aktivitetar. I tilrettelegging og organisering av aktivitetane skal leik og medverknad tilleggast stor vekt.

Det fysiske miljøet og utstyret skal vere utforma og tilrettelagt med tanke på alderen, funksjonsnivået og interessene til barna, slik at det fremjar fysisk aktiv leik.

SFO bør leggje til rette for at barna kan vere utandørs ein del av tida dei er i SFO kvar dag. SFO kan vurdere korleis område i lokalmiljøet, til dømes skogholt, andre naturområde eller aktivitetsanlegg, kan brukast i leik, utforskning og fysisk aktivitet.

3.5. Mat og måltidsglede

SFO skal leggje til rette for daglege måltid som gir barna grunnlag for å utvikle matglede, fellesskapskjensle og gode helsevanar. Barna skal få tilstrekkeleg tid og ro til å ete i løpet av tida dei er i SFO. Måltidet kan vere matpakke eller mat servert av SFO. Når mat blir servert i SFO, bør SFO leggje vekt på eit helsefremjande kosthald og byggje på kostråd frå Helsedirektoratet, og dessutan leggje vekt på berekraftige matvanar og forbruk. SFO bør følgje nasjonale føringar for måltid.

Måltidet er ein dagleg og kvardagsnær arena som handlar om meir enn maten som blir eten. SFO bør leggje til rette for måltidsglede med gode samtalar, deltaking og oppleving av fellesskap hos barna. Personalet bør delta aktivt i måltidet. SFO skal ha gode rutinar for hygiene og avfallshandtering og bør formidle desse til barna.

Å lage mat saman i SFO kan gi barna erfaring med korleis dei sjølv kan lage enkle og sunne måltid, og korleis dei saman med andre kan skape trivelege rammer rundt måltidet.

Notat

4.

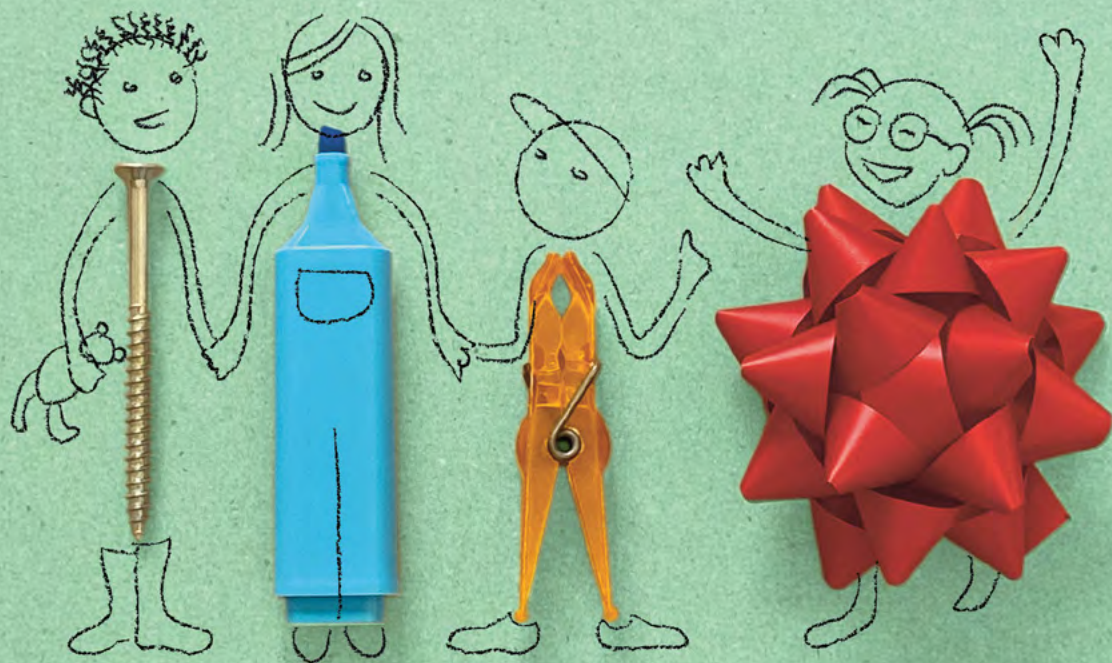
Ei inkluderande skolefritidsordning

SFO skal aktivt bidra til å danne fellesskap der alle barn kan delta og få ei oppleving av å høyre til. SFO skal bidra til at barn opplever likeverd, sosial tilhørsle og sosialt fellesskap med andre barn og med personalet. Dette føreset respekt for ulikskap og anerkjening av mangfald. Fellesskap kan opplevast i større eller mindre grupper, og i leik og tilrettelagde aktivitetar. Personalet skal observere leiken og aktivitetane til barna, vurdere om alle barn blir gitt moglegheiter for deltaking, og med utgangspunkt i interesse- ne til barna leggje til rette for at alle barn kan delta.

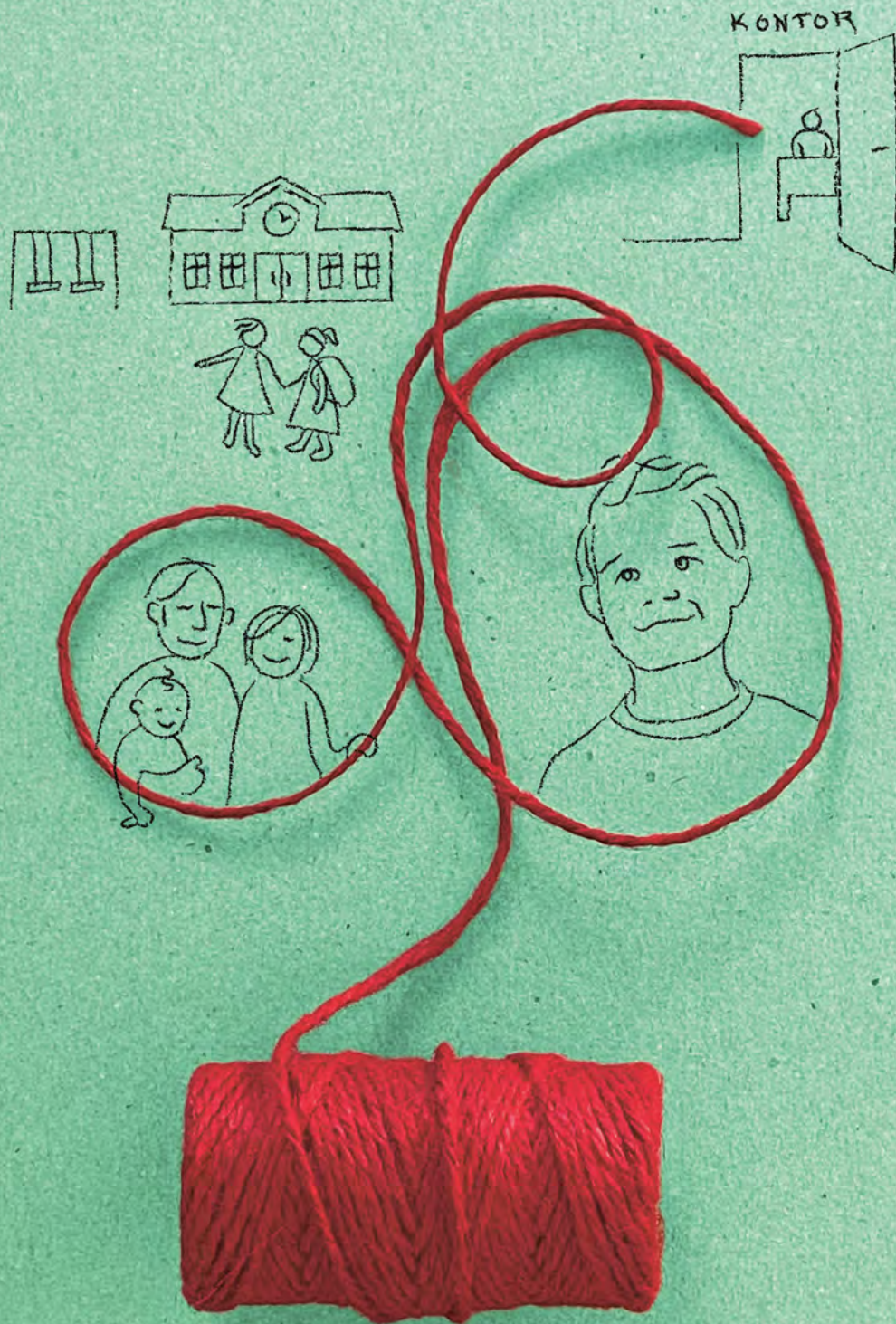
Det skal vere ein variasjon i tilbodet som tek omsyn til barnegruppa og alderen, utviklinga og interessene til barna. Barn med behov for særskild tilrettelegging skal ha eit tilbod som legg til rette for at også dei kan vere inkluderte og delta likeverdig i leik, kultur og aktivitetar. SFO skal arbeide aktivt for å fremje universell utforming, jf. likestillings- og diskriminerings- lova § 19, for å bidra til barna si inkludering og tilhørsle til fellesskapet.

SFO skal vareta, anerkjenne og synleggjere mangfald og leggje til rette for at ulike språk, uttrykksformer og kulturar kan inkluderast i leik og aktivitet. I utforminga av leikemiljøet ute og inne skal SFO ta omsyn til mangfaldet i barnegruppa.

Gjennom å gi barn moglegheiter for aktiv deltaking i leik, kultur- og fritids- aktivitetar saman med andre barn kan skolefritidsordninga bidra til å jamne ut sosiale ulikskapar.

Notat

5.

Samarbeid i skolefritidsordninga

5.1. Overordna om samarbeid

Omsynet til barnas beste skal liggje til grunn når SFO samarbeider med foreldre, skole, barnehage og andre offentlege instansar.

SFO skal leggje til rette for god dialog og samarbeid med foreldra. SFO skal gi foreldra informasjon om tilbodet, avklare gjensidige forventningar og leggje til rette for at foreldre kan bidra i arbeidet med å vidareutvikle kvaliteten. Kommunen er ansvarleg for at foreldre får informasjon om kva som kan forventast av skolefritidstilbodet, og kva arenaer for samarbeid som finst. Kommunen skal òg informere foreldre om moderasjonsordningane som gjeld for SFO, for å bidra til at familieøkonomi ikkje hindrar barn frå å delta i SFO.

Kommunen skal sørge for at SFO ved behov blir inkludert i samarbeid med relevante verksemder og tenester, som mellom anna helsestasjons- og skolehelsetenesta, fastlegen, den pedagogisk-psykologiske tenesta og barnevernet. Kommunen skal sørge for at personalet kjenner til meldepplikta til barnevernet. SFO er i ein sentral posisjon til å kunne observere og få informasjon om barna sin omsorgs- og livssituasjon. SFO skal ha eit bevisst forhold til at barn kan vere utsett for omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep, og skal ha kjennskap til korleis dette kan oppdagast og førebyggjast.

SFO skal samarbeide med skolen, heimen og med andre tenesteytarar dersom samarbeidet er nødvendig for å gi det enkelte barnet eit heilskapleg og samordna tenestetilbod. SFO skal delta i samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i den individuelle planen til barnet. I tillegg til samarbeid om enkeltbarn skal SFO òg samarbeide med skolen og andre tenesteytarar for å vareta eigne og andre tenester sine oppgåver etter lov eller forskrift. For barn med særskilde behov som har plass i SFO på 7. trinn, kan SFO òg vere inkludert i samarbeidet om overgangen mellom barne- skole og ungdomsskole.

SFO skal samarbeide med heimen og skolen for å leggje til rette for at dei daglege overgangane mellom dei ulike arenaene blir gode. SFO bør samarbeide med skolen for å skape ein best mogleg heilskap i kvardagen for barna.

5.2. Overgang frå barnehage til skole og SFO

SFO skal bidra til å skape ein god og trygg overgang frå barnehage til skole og SFO saman med skolen og barnehagen, jf. opplæringslova § 13-5 og barnehagelova § 2a. Det er skoleeigar som har hovudansvaret for samarbeidet.

Det er ein fordel om barna får moglegheit til å bli kjend med det fysiske miljøet og personalet i SFO før skolestart. Særleg for barn på 1. trinn som startar i SFO før den første skoledagen sin, spelar SFO ei viktig rolle i oppstartsfasen. SFO skal støtte barna den første tida for å bidra til at barna opplever tryggleik og tilhøyrslø.

Multiple horizontal lines for notes on page 25.

6.

Kvalitetsutvikling

6.1. Overordna om kvalitetsutvikling

Eigar skal leggje til rette for at SFO har moglegheiter til å planleggje og evaluere verksemda, drive kompetanseheving og reflektere over innhald og arbeidsmåtar. Eit godt samarbeid mellom eigaren og leiaren av SFO er ein føresetnad for forsvarleg innhaldsmessig og administrativ leiing. Leiaren har ei viktig rolle i å rettleie og leggje til rette for at personalet utviklar ei felles forståing av oppdraget som er gitt i rammeplanen.

SFO skal vere eit fellesskap og ein lærande organisasjon som jamleg vurderer og vidareutviklar praksisen sin. SFO skal leggje til rette for at heile personalet reflekterer over faglege og etiske spørsmål i tilknytning til verdiane og innhaldet i rammeplanen og korleis dei kan vere gode rollemodellar for barna. SFO må jobbe ut frå at barn er ulike, og at barnets beste har avgjerande betydning for innhaldet og arbeidsmåtane. I arbeidet med å utvikle kvaliteten i innhaldet og arbeidsmåtane skal SFO lytte og ta omsyn til det barna sjølv formidlar om si oppleving av fellesskapet i SFO. Eit godt og tillitsfullt samarbeid mellom SFO og heimen er grunnleggjande for kvaliteten, og SFO skal leggje til rette for at foreldra kan bidra i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Alle barn i SFO har rett til eit trygt og godt miljø som fremjar helse, trivsel og læring, jf. opplæringslova § 9 A-2. SFO skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, tryggleiken og miljøet til barna etter § 9 A-3 og følgje opp aktivitetsplikta etter § 9 A-4.

Ein viktig del av arbeidet med kvalitetsutvikling er at personalet, med bakgrunn i erfaringane sine frå det daglege arbeidet i SFO og gjennom observasjon av barna i den daglege leiken og aktivitetar, kan reflektere og utvikle kompetansen sin og vidareutvikle praksisen for verksemda.

6.2. Planarbeid

SFO skal planleggje innhald og arbeidsmåtar, og arbeidet skal evaluerast jamleg. Planlegging gir personalet grunnlag for å reflektere og jobbe lang-siktig og systematisk for å utvikle verksemda. Planlegginga skal ta utgangspunkt i lokale forhold og bidra til å realisere rammeplanen for SFO. Arbeidet skal vere basert på inkludering og medverknad frå barn.

Kvar enkelt SFO skal utarbeide ein årsplan eller ein tilsvarande plan som skal vise korleis SFO omset verdigrunnet og innhaldet i rammeplanen til praksis. Planen skal vere ein arbeidsreiskap for personalet, og bidra til å gi informasjon til foreldre og andre samarbeidspartnarar.

I samiske distrikt skal SFO vurdere korleis planen kan sjåast i samanheng med den samiske årstidskalenderen, og korleis innhaldet og arbeidsmåtene kan knytast til årets gang og endringane i naturen og til tradisjonell kunnskap og levesett.

